

KULTURÁLIS ÉLET A ZALABÉRI KÖNYVTÁRI ÉS INFORMÁCIÓS KÖZÖSSÉGI HELYEN⁵

Dézsi Ágnes vagyok, a Zalabéri Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanára. 2013 márciusa óta dolgozom a zalabéri könyvtárban.

A 60-as–70-es években édesapám volt a vindornyaszőlői kultúrház és könyvtár vezetője. Engem elvarázsolt a könyvtár. Amikor csak tehettem, ott voltam. Rakosgattam a könyveket, folyóiratokat, kölcsönöztem, böngésztem a megrendelőlapokat, válogattam a kiadványok között és rengeteget olvastam – egyszóval én voltam „a könyvtáros”. Aztán évtizedek teltek el úgy, hogy nem volt szoros kapcsolatom a könyvtárral. 2013 januárjában szólított meg Zsuppán József, Zalabér polgármestere azzal, hogy lenne-e kedvem elvállalni a könyvtár vezetését, mert a kolléganő - több évtizedes tevékenykedés után - befejezi ezt a munkát. Úgy éreztem, ez olyan labda a sorstól, amit el kell kapnom. És még mindig úgy gondolom, hogy jó döntést hoztam.

Mindig úgy tekintettem a könyvtárra, mint egy varázslatos, „szent” helyre, ami egyértelműen a kultúra hordozója. Azzal kellett szembesülnöm, hogy - az én kissé konzervatív elképzeléseimmel szemben – a könyvtár világa is nagyot változott. Új szemléletre, nyitottságra volt szükség ahhoz, hogy megértsem, az információhordozó szerepen túl, a könyvtárnak a kulturális élet központjává kell válnia a faluban az iskola és az óvoda mellett. Ez az elvárás egyértelműen megfogalmazódott Zalabér Község Önkormányzata részéről, ugyanakkor partnerek is voltak minden elképzelés megvalósításában, csakúgy, mint a ZalabÉrték Egyesület.

A kultúra - az emberiség által létrehozott anyagi és szellemi értékek összessége – közvetítésére való vállalkozás nem egyszerű dolog. Hiszen bármi lehet érték a Gutenberg galaxis nyomtatott csodáitól az elektronikus média újdonságain át akár a gyümölcsoltás művészetéig. Felteszem a kérdést: Lehetséges-e mindezt közvetíteni a könyvtár keretei között?

Úgy vélem, csak egészen apró elemeinek megmutatásával próbálkozhatunk. Erre viszont törekszünk is a különböző rendezvények segítségével.

Megpróbáltam csoportosítani az eltelt öt év alapján a könyvtári programjainkat a kultúra közvetítésének lehetőségei szempontjából. Úgy vélem, vannak:

- klasszikus, „nagybetűs” ünnepek
- alkotás – szellemi vagy művészi produktum létrehozása
- tapasztalati (megélt) tudás átadása
- Őszi Könyvtári Hét programjai
- Könyvtármozi
- A könyvtárban „élünk”

A következőkben néhány mondattal bemutatom, milyen ötleteink voltak az egyes csoportokkal kapcsolatos rendezvényekre, programokra. Természetesen ezek csak kiragadott példák, a teljesség igénye nélkül.

- Klasszikus, „nagybetűs” ünnepeink

Ide soroltam a magyar kultúra napját, a költészet napját és a zalabéri örökség napját.

⁵ A 2018. november 14-én a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban a KSZR szakmai napon elhangzott előadás írásos változata

A kultúra napján hagyományosan a mindenkori 7. osztály készül egy rövid előadással: ismertetik a reformkor törekvéseit, Kölcsey életútját, a Himnusz keletkezési körülményeit és elszavalják a költeményt. Egyik éven az óvodásoknak, kisiskolásoknak mesehallgatás, dramatizálás volt a program, máskor a KönyvtárMoziban nézték meg A csillagszemű juhász című mesét, vagy mesegyűjteményeket lapozgattak, a mesekirakókkal játszottak, illusztrációkat készítettek a hallott mesékhez, amiket aztán kiállításon nézhettek meg a szülők és a könyvtárlátogatók. Az iskolások filmvetítésen vehettek részt – tavaly például a Mindenki című filmet nézték meg -, amit beszélgetés követett, valamint drámajátékokat játszottak. A felnőttek pedig a Hungarikumból kaphattak ízelítőt, illetve egy kötetlen beszélgetés keretében megoszthatták egymással gondolataikat arról, hogy kinek mit jelent a magyar kultúra a XXI. században. Egy másik alkalommal az Eldorádó című filmet vetítettük le, majd a zalabéri mozi történetének dokumentumait tekintettük át, amit a mozival kapcsolatos saját élmények felelevenítése követett.

A költészet napján is arra törekszünk, hogy - a legkisebbektől az idősebb korosztályig – mindenkit megszólítsunk. Így szerepelt programjaink között versmondó verseny, vers- és meseillusztrációk készítése, majd kiállítás, verses-zenés összeállítás József Attila költészetéből a Lépcsős Teátrum tolmácsolásában, dr. Fűzfa Balázs egyetemi docens mindenkit magával ragadó előadása A 12 legszebb magyar vers címmel. S aki addig nem fogalmazta volna meg magának, az est után bizonyára megtette: „lehet élni a költészet, az irodalom, a vers nélkül, csak nem érdemes”. (Fűzfa Balázs) Az Énekmondó Együttes is többször járt nálunk az alkalomhoz kapcsolódó műsoraival örvendeztetve meg kicsiket és nagyokat. Emlékezetes marad a résztvevők számára a „Gyermekkorom tükörcserepei” címmel Gergely János által vezetett beszélgetős, verselős program is. Különleges alkalom volt az is, amikor a résztvevők kedvenc verseik felolvasásával, elmondásával tisztelték meg egymást, „vallottak” a versekhez való viszonyukról, s a beszélgetés a gyermekkori mondókák felidézésétől a magyar verseket szavaló vagy magyar népdalt éneklő világsztárokig ívelt. A zalabéri örökség napja a község első írásos említésének napjához kötődik. A helyi védettség alatt álló értékek megtekintése, velük kapcsolatos előadás meghallgatása vagy kiállítás megnyitója a szokásos program, helyi és meghívott előadók műsorával színesítve.

Október 6-i megemlékezés

- Alkotás

Az elmúlt időszakban két kiadvány megjelentetése köthető a könyvtárunkhoz. A zalabéri iskola története 1945-1990-ig, Dávid Józsefné nyugalmazott iskolaigazgató munkája. Másik a ZalabÉrték Egyesület által kiadott Zalabér 770 éves című kiadvány, amely a község értékeit veszi számba röviden, a jelenre fókuszálva, de nem feledve a múltat.

A könyvtárral szomszédos helyiségben kialakítottunk egy állandó helytörténeti kiállítást, amelynek anyaga Vikár Tibor gyűjteményéből való. Több alkalommal rendeztünk időszakos

kiállításokat is, így például a helyi iskola történetéről, a zalabéri Guttman-kastélyról, Zalabér környékének védett természeti értékeiről, helyi fotós képeiből, az óvodások és iskolások vers- és meseillusztrációiból, vagy a nyári napközis táborosok alkotásaiból.

Az őszi kincsei címmel alkotópályázatot hirdettünk, amelynek anyagából szintén készült kiállítás. Az alkotókat pedig az önkormányzat támogatásával jutalmazhattuk.

A DFMVK által meghirdetett alkotói pályázatokon is rendszeresen részt vesznek diákok, akik több alkalommal díjazásban is részesültek. Ezek az eredmények mindig örömmel és büszkeséggel töltik el a könyvtárba látogatókat is.

Helytörténeti kiállítás bemutatása az ovisoknak

- Őszi könyvtári napok

Az első alkalommal kétségbeestem, hogy fogom tartalommal megtölteni az őszi könyvtári hét programjait, de legnagyobb örömökre partnerek ebben mindazok, akikre máskor is számíthatok a munkám során. Itt vannak az óvodások és az iskolások meseprogramokkal, játékokkal, bábozással, drámázással, filmek nézésével, könyv- és könyvtárhasználatot igénylő tanórákkal, foglalkozásokkal. A művészeti csoportok nyilvános próbákat tartanak, és mindig készülnek olyan meglepetéssel, ami a jelenlevők számára különleges élményt nyújt. Szívesen csatlakoznak a programokhoz a Lokálpatrióta és Nyugi Kör tagjai. A megyei könyvtártól mindig érkezik olyan ajánlat, ami a hetet még élvezetesebbé teszi. Pedagógus és könyvtáros szemmel legértékesebbnek azokat a programokat tartom, amelyek a gyermekek könyv- és könyvtárhasználatát célozzák meg, és - legnagyobb örömökre - mindig van több ilyen a foglalkozások között.

Könyvtári óra a magyar népmesékről

- KönyvtárMozi

Örömmel csatlakoztunk – a megyében az elsők között – a KönyvtárMozi felhíváshoz. Az elsődleges szempont az volt, hogy jól érezzük magunkat együtt, jól szórakozzunk, ráadásul

egy olyan csoportban, ahol elég széles korosztályú és érdeklődési körű emberek gyűltek össze. Ezért eleinte a könnyed, régi magyar filmek, illetve – a gyerekeket is megcélózva – a mesék közül válogattunk. A későbbiek folyamán egy válogatást tartottunk a magyar filmművészet kiemelkedő alkotásaiból, illetve a nyolcvanas évek filmjeiből. A filmklub jellegből adódóan nem csupán a vetítések jelentettek élményt, hanem az azt követő beszélgetések is feltöltöttek mindannyiunkat. Gyakran vetítünk meséket illetve a tananyaghoz köthető filmeket az óvodások és az iskolások részvételével.

- Tapasztalati tudás átadása

Ebbe a témakörbe soroltam azokat a rendezvényeinket, ahol az előadók, témavezetők vagy a csoporttagok saját, megélt, tapasztalati tudásukat osztották meg a jelenlevőkkel. Számtalan ilyen jellegű programot tartottunk ebben a témakörben: tudományos-ismeretterjesztő előadásokat, élménybeszámolókat, szerveztünk kézműves tevékenységeket, oltónapokat, borkóstolót, számítógép- és internethasználatot segítő tanfolyamokat, illetve a nyári napközis tábor programjába is „becsempesztünk” ilyen jellegű tevékenységeket.

- A könyvtárban „élünk”

Mára egyértelműen az a hely a zalabéri könyvtár, ahol nem csupán könyvet lehet kölcsönözni, leckét írni, vagy számítógépezni, játszani, hanem ahol jó együtt lenni. Rendszeresen itt tartják összejöveteleiket, megbeszéléseiket a különböző csoportok. Így például a ZalabÉrték Egyesület, a Lokálpatrióta és Nyugyi Kör, Zalabéri Közösségi Szervezők, Értéktár Bizottság. Itt zajlanak a művészeti csoportok – Búzavirág Népdalkör, Körtánc, Lépcsős Teátrum – próbái is. Az önkormányzat dolgozóinak segítségével folyamatosan próbálunk tenni azért, hogy olyan közösségi teret alakítsunk ki a könyvtáron belül, ami kisebb és nagyobb csoportok, rendezvények számára is ideális, de eredeti funkcióját nem veszíti el.

Búzavirág Népdalkör próbája